

Prinsessenweg 4 8931EG Leeuwarden Tel:0588801500 Email: ynsicht@pj.nl

Revisie PTA 2022-2024

**VMBO Gemengde Leerweg
Profiel Dienstverlening en Producten
Examenjaar 2024**

Leeuwarden, 6 september 2023

Wijziging PTA leerjaar 4 (2023-2024)

In het PTA 2022-2024 zijn in het cohort 23-24 (leerjaar 4) voor de Gemengde Leerweg een aantal wijzigingen/aanpassingen opgetreden:

1. Voor het vak Rekenen: de losse toetsen in jaar 4 zijn vervangen door 1 tentamen.
2. In het PTA 22-24 ontbrak bij GL het PTA Maatschappijkunde leerjaar 4. Bij deze is dit PTA alsnog toegevoegd.
3. Bij Biologie heeft een kleine wijziging in het programma plaatsgevonden.
4. CKV wordt in jaar 4 afgerond in plaats van jaar 3.
5. Het PTA Geschiedenis is aangepast aan de tentamenweken: Minder toetsen, maar wel groter.
6. Bij Engels is het aantal tentamens aangepast aan het aantal tentamenweken.

Met vriendelijke groet,

Mw. A. Soldaat

Examensecretaris PJ Ysnicht

Vak	Biologie
Niveau	Gemengde Leerweg (GL)
Leerjaar	4
Methode	Malmberg 'Biologie voor jou', 7e editie
Cohort	2023-2024

In jaar 4 een kleine wijziging in het programma

Periode	Eindtermen/ deeltaken Wat moet je kennen en kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma: Wat ga je hiervoor doen?	Toetsvorm	Toetsduur	Herkansing ja/nee?	Weging	Hulpmiddelen
3.1 GEEN WIJZIGING	BI/K/3, BI/K/4, BI/K/6 BI/K/3, BI/K/12, BI/K/13 BI/K/3, BI/K/4, BI/K/13	Thema 1 'Organen en cellen' Thema 2 'Voortplanting en ontwikkeling' Thema 3 'Erfelijkheid'	ST ST ST	50 min 50 min 50 min	Ja Ja Ja	1 1 1	
3.2	BI/K/3, BI/K/11 BI/K/3, BI/K/11	Thema 5 'Regeling' Thema 6 'Zintuigen'	ST PO	50 min	Ja nee	1 1	
3.3 GEEN WIJZIGING	BI/K/3, BI/K/4, BI/K/6, BI/K/13 BI/K/3, BI/K/8 BI/K/3, BI/V/2 BI/K/1, BI/K/2, BI/K/3, BI/K/4, BI/K/6, BI/K/11, BI/K/12	Thema 4 'Ordering en evolutie' Thema 7 'Stevigheid en beweging' Thema 8 'Gedrag' Portfolio jaar 3 ***	ST PO ST PO/Hd ***	50 min 50 min	Ja nee ja Nee	1 1 1 2	
4.1 WIJZIGING	BI/K/3, BI/K/4, BI/K/5, BI/K/6 BI/K/1, BI/K/2, BI/K/3, BI/K/7 BI/K/1, BI/K/2, BI/K/3, BI/K/4, BI/K/5, BI/K/9, BI/K/11	Tentamenweek 1 Thema 9 'Planten' en thema 6 'Ecologie' Praktische opdracht thema 11 : Duurzaam Leven Tentamenweek 2 Thema 10 'Regeling' en thema 12 'Voeding en vertering'	ST PO ST	100 min 5 uur 100 min	Ja Nee Ja	2 1 2	Woordenboek Rekenmachine Woordenboek Rekenmachine
4.2 WIJZIGING	BI/K/3, BI/K/4, BI/K/9, BI/K/10, BI/K/11, BI/V/1 BI/K/1, BI/K/2, BI/K/3, BI/K/4, BI/K/6, BI/K/7, BI/K/9, BI/V/1, BI/V/3	Tentamenweek 3 Thema 13 'Transport en afweer' en thema 14 'Gaswisseling en uitscheiding' Portfolio jaar 4	ST PO	100 min	Ja Nee	2 1	Woordenboek Rekenmachine

Berekening cijfer schoolexamen: Het gemiddelde van alle gewogen onderdelen = SE-cijfer.

- BI/K/1: Oriëntatie op leren en werken
- BI/K/2: Basisvaardigheden
- BI/K/3: Leervaardigheden in het vak biologie
- BI/K/4: Cellen staan aan de basis
- BI/K/5: Schimmels en bacteriën: nuttig en soms schadelijk
- BI/K/6: Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend
- BI/K/7: Mensen beïnvloeden hun omgeving
- BI/K/8: Houding, beweging en conditie
- BI/K/9: Het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding
- BI/K/10: Bescherming
- BI/K/11: Reageren op prikkels
- BI/K/12: Van generatie op generatie
- BI/K/13: Erfelijkheid en evolutie
- BI/V/1 Bescherming en antistoffen
- BI/V/2 Gedrag bij mens en dier
- BI/V/3 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie
- BI/V/4 Vaardigheden in samenhang

Vak	CKV /KV1 2023-2024
Niveau	Gemengde Leerweg
Leerjaar	leerjaar 4

Wordt afgerond in jaar 4 i.p.v. jaar 3

PTA Nederlands Basis Leerjaar 3 en 4						
Periode	Eindtermen: Wat moet je kennen en kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma: Wat ga je hiervoor doen?	Toetsvorm en duur	Herkansing Ja/nee?	Beoordeling	Weging
Door het jaar heen	<p>KV/K1 Oriëntatie op leren en werken: De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.</p> <p>KV/K2 Basisvaardigheden De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.</p> <p>KV/K3 Culturele en kunstzinnige activiteiten De kandidaat kan zich een beeld vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste vier culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken (beeldende vorming, muziek, dans, drama). Ten minste één kunstzinnige activiteit resulteert in de productie en presentatie van eigen werk.</p>	<p>De leerling bezoekt voorstellingen met school. Er worden voorstellingen naar school gehaald. Deze worden voor- en nabesproken.</p> <p>Multidisciplinair: Films, muziekconcert, theater, enz. (Zie ook D&P periode 3.4: Muziekevenement).</p>	PO	Ja	O/V/G	1
4.1	<p>KV/K1 Oriëntatie op leren en werken: De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.</p> <p>KV/K2 Basisvaardigheden De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.</p> <p>KV/K3 Culturele en kunstzinnige activiteiten De kandidaat kan zich een beeld vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste vier culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken (beeldende vorming, muziek, dans, drama). Ten minste één kunstzinnige activiteit resulteert in de productie en presentatie van eigen werk.</p> <p>KV/K4 Reflectie en kunstdossier De kandidaat kan zijn culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk maken in een kunstdossier, waarvan de vorm door de school en de leerlingen tezamen bepaald wordt. Hij kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hij kan hierop reflecteren.</p>	<p>onderdorpeldag en Workshops in CKV week De leerling maakt kennis met diverse kunstdisciplines in de CKV week de leerling neemt actief deel aan 2 gekozen workshops</p> <p>De leerling kiest een kunstdiscipline en presenteert een product of activiteit aan publiek kunstdiscilones zijn : muziek theater Film. Spoken word Dans Beeldend</p> <p>De leerling reflecteert op zijn handelen middels dagvlogs.</p>	PO	Ja	O/V/G	1
4.1	<p>KV/K1 Oriëntatie op leren en werken: De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.</p> <p>KV/K4 Reflectie en kunstdossier De kandidaat kan zijn culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk maken in een kunstdossier, waarvan de vorm door de school en de leerlingen tezamen bepaald wordt. Hij kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hij kan hierop reflecteren.</p>	<p>Kunstdossier en reflectie: De leerling legt een digitaal kunstdossier aan. Daarnaast verzamelt de leerling een serie vlogs die inhoudelijk reflecties op de CKV-week bevatten.</p>	PO	Ja	O/V/G	1

Alle onderdelen moeten met een Volloende worden afgerond.

Vak	Engels
Niveau	Gemengde Leerweg
Leerjaar	4 (schooljaar 2023 - 24)
Methode	Stepping Stones 7e editie

Aanpassing in leerjaar 4 (2023/2024)
i.v.m. Tentamenweken

Periode	Eindtermen/deeltaken	Inhoud onderwijsprogramma	Toetsvorm	Toetsduur	Hulpmiddelen	Herkansbaar?	Weging
3.1		Hoofdstuk 1 bestuderen	ST, Hfst 1	50 min.		Ja	1
NIET GEWIJZIGD		Hoofdstuk 2 bestuderen	ST, Hfst 2	50 min.		Ja	1
3.2		Hoofdstuk 3 bestuderen	ST, Hfst 3	50 min.		Ja	1
		Hoofdstuk 4 bestuderen	ST, Hfst 4	50 min.		Ja	1
NIET GEWIJZIGD	MVT/K/5	Oefenen met luisterteksten	ST, (luistertoets 1)	50 min.		Nee	1
3.3	MVT/K/4	Oefenen met leesteksten	ST, (Leestoets 1)	100 min.		Ja	3
NIET GEWIJZIGD			PO/MO Project KLV	400 min.		Nee	2
4.1 GEWIJZIGD	MVT/K/4 Leesvaardigheid. Je kan aangeven welke relevante informatie een tekst bevat (gegeven een bepaalde informatiebehoefte). Je kan de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven, de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven, gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken en verbanden tussen delen van een tekst aangeven. MVT/V/1 leesvaardigheid je kan het gebruik van speciale stijlmiddelen herkennen. Je kan conclusies trekken met betrekking tot het schrijfdoel, de opvattingen, de gevoelens van de auteur en tot het beoogde publiek.	In de les en thuis ga je oefenen met leesteksten	Leestoets, schriftelijk, TENTAMENWEEK 1	120 min.	Woordenboek E-N/ N-E	Ja	3
4.2 GEWIJZIGD	MVT/K/5 Luister- en kijkvaardigheid. Je kan aangeven welke relevante informatie een tekst bevat (gegeven een bepaalde informatiebehoefte), de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven, de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven, en anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.	Je gaat in de les en thuis oefenen met luisterteksten	Luistertoets, schriftelijk, TENTAMENWEEK 2	60 min.	Woordenboek E-N/ N-E	Nee	2
4.3 GEWIJZIGD	MVT/K/7 Schrijfvaardigheid. Je kan 7 (persoonlijke) gegevens verstreken; een kort bedankje, groet of goede wensen schriftelijk overbrengen; een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen; en op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken.	Je gaat in de les en thuis oefenen met schrijfvaardigheid	Schrijftoets, schriftelijk, TENTAMENWEEK 3	50 min.	Woordenboek E-N/ N-E	Ja	3
4.3 GEWIJZIGD	MVT/K/2 Basisvaardigheden: Je kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven, verwerken en presenteren. MVT/K/3 Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen: Je kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot het bereiken van verschillende lees-, schrijf-, luister- en kijk-, en spreek- en gespreksdoelen; de bevordering van het eigen taalleerproces; het compenseren van eigen tekortschietende taalkennis of communicatieve kennis; kennis van land en samenleving toepassen bij het herkennen van cultuuruitingen. MVT/K/6 Gespreksvaardigheid: Je kan adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten, zoals begroeten. Je kan informatie geven en vragen; naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven; uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens; een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst, beschrijven.	Je gaat in de les en thuis oefenen met het beschrijven van voorwerpen, je mening geven, gesprekken voeren,	Mondeling	20 min.	nvt	nee	2

Berekening cijfer schoolexamen is het gewogen gemiddelde van alle toetsen (= Cijfer SE)

Vak	Geschiedenis
Niveau	Gemengde Leerweg
Leerjaar	3 en 4
Methode	Geschiedeniswerkplaats
Cohort	2023 - 2024

WIJZIGING PROGRAMMA LEERJAAR 4 I.V.M. TENTAMENWEEKEN

Periode	Eindtermen/deeltaken Wat moet je kennen en kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma: Wat ga je hiervoor doen?	Toetsvorm	Toetsduur	Herkansing ja/nee?	Weging
3.1	Bronnen interpreteren GS/K/1 GS/K/2 GS/K/10	informatie beoordelen op betrouwbaarheid, representativiteit en bruikbaarheid. Wat is een bron? Wat is het doel van een bron? Waarom is en Welke informatie kun je uit een bron halen? informatie verwerken en benutten;	PO	50 min.	Nee	1
GEEN WIJZIGING	GS/K/6 De industriële samenleving in Nederland	De leerling kan herkennen en beschrijven hoe het proces van industrialisatie de Nederlandse samenleving ingrijpend veranderd heeft vanaf de tweede helft van de 19e eeuw.	ST	50 min.	Ja	2
3.2	GS/K/8 Cultureel - mentale ontwikkelingen in Nederland na 1945 1945 GS/K/7 Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland	De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen zich na de Tweede Wereldoorlog hebben voorgedaan en verklaren welke gevolgen deze ontwikkelingen gehad hebben voor de Nederlandse samenleving. / . De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke ontwikkelingen zich op het terrein van de sociale zekerheid vanaf de tweede helft van de 19e eeuw hebben voorgedaan die geleid hebben tot de huidige, herziene verzorgingsstaat. / De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe de Nederlandse rechtsstaat/staatsinrichting zich vanaf 1848 tot nu ontwikkeld heeft en deze ontwikkelingen in verband brengen met belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen in de Nederlandse geschiedenis vanaf 1848.	ST	50 min.	Ja	2
	GS/K/5 Staatsinrichting van Nederland		PRES	50 min.	Ja	2
3.3	Nederland en Nederlands Indië GS/K/4	Leerlingen leren over het koloniale verleden van Nederland en Nederlands-Indië. Waarom was Indonesië belangrijk voor Nederland? Wat gebeurde er met Indonesië tijdens de Tweede Wereldoorlog? Hoe werd Indonesië onafhankelijk?	PRES	50 min.	Nee	2
	Het Midden-Oosten GS/K/11	Leerlingen leren over verschillende culturen in het Midden-Oosten. Hoe is het Islamitische rijk ontstaan? Wat is het Kalief. Wat is de Arabische opstand. Onstaan Turkije. Belangrijke begrippen zoals: Zionisme, Golfoorlog, dictatuur.	ST	50 min	Ja	3
4.1	GS/K/5 Staatsinrichting van Nederland GS/K/10 Historisch overzicht vanaf 1900 (Eerste wereldoorlog en Tweede Wereldoorlog)	De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen zich in de Nederlandse	ST	100 min.	Ja	2
WIJZIGING		en (West-)Europese geschiedenis vanaf 1900 hebben voorgedaan.				
4.2	Interbellum (historisch overzicht vanaf 1900 GS/K/10) en koude oorlog GS/K/9	Leerlingen leren over de verdeelheid in Europa. Leerlingen leren over het ontstaan, verloop en einde van de Koude Oorlog: Wat waren de machtigste landen na de Tweede Wereldoorlog. De opkomst van nucleaire wapens. Wat zijn bondgenoten? Welke personen speelden een belangrijke rol. De leerlingen leren over het Interbellum, de Russische revolutie en de economische crisis. Leerlingen leren over de dekolonisatie, leerlingen leren over de het ontstaan van samenwerkingen binnen Europa, leerlingen leren over de sociale ontwikkelingen in Nederland na de Tweede Wereldoorlog en leerlingen leren over de cultureel mentale ontwikkelingen in Nederland na de Tweede Wereldoorlog	ST	100 min.	Ja	2
WIJZIGING	GS/K/7 Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland GS/K/4 De koloniale relatie Indonesië - Nederland GS/K/8 Cultureel - mentale ontwikkelingen in Nederland na 1945		ST	100 min.	ja	2
Berekening cijfer schoolexamen: gewogen gemiddelde van alle toetsen = cijfer SE vak						

Vak	Maatschappijkunde
Niveau	Gemengde leerweg
Leerjaar	4
Methode	Essenger
Cohort	2023 - 2024

Wijziging:
Aanvulling leerjaar 4

Periode	Eindtermen/deeltaken	Inhoud onderwijsprogramma:	Toetsvorm	Toetsduur	Herkansing ja/nee?	Weging
	Wat moet je kennen en kunnen?	Wat ga je hiervoor doen?				
3.1	Politiek en beleid: ML2/K1/K4/K6	Parlementaire democratie. Politieke besluitvorming Politieke partijen en stromingen	ST	50 min.	Ja	1
3.2	Criminaliteit en rechtstaat : ML2/K5; ML2/K8	Criminaliteit, Rechtstaat , oorzaak en bestrijding van criminaliteit	ST	50 min.	Ja	1
3.3	Analyse maatschappelijk vraagstuk ML2/K1/K2/K3	Maatschappelijke vraagstukken	PO		Nee	1
3.3	Media : ML2/K7	Rol van de media. Verschillende theorieën	ST	50 min.	Ja	1
4.1 TOEGEVOEGD	Politiek en beleid: ML2/K1/K4/K6	Parlementaire democratie. Politieke besluitvorming Politieke partijen en stromingen	ST	100 min.	Ja	1
4.1 TOEGEVOEGD	Criminaliteit en rechtstaat : ML2/K5; ML2/K8	Criminaliteit, Rechtstaat , oorzaak en bestrijding van criminaliteit	ST	100 min.	Ja	1
4.2 TOEGEVOEGD	Analyse maatschappelijk vraagstuk ML2/K1/K2/K3	Maatschappelijke vraagstukken	PO		Nee	1
TOEGEVOEGD	Media : ML2/K7	Rol van de media. Verschillende theorieën	ST	100 min.	Ja	1
Berekening cijfer schoolexamen is het gewogen gemiddelde van alle toetsen (= Cijfer SE)						

Oriëntatie op leren en werken	ML2/K/1
Basisvaardigheden	ML2/K/2
Leervaardigheden maatschappijkunde	ML2/K/3
Politiek en beleid	ML2/K/4
Mens en werk	ML2/k/5
Multiculturele samenleving	ML2/K/6
Massamedia	ML2/K/7
Criminaliteit en rechtstaat	ML2/K/8

Vak	rekenen
Niveau	GEMENGDE LEERWEG
Leerjaar	3 (2022-2024)
Methode	Bettermarks , digitaal

Wijziging:

Toetsen leerjaar 4 zijn vervangen door 1 tentamen

Periode	Eindtermen/deeltaken Wat moet je kennen en kunnen?	Inhoud onderwijs programma Wat ga je hiervoor doen?	Toetsvorm	Toetsduur	Herkansing ja / nee	Weging
3.1 GEEN WIJZIGING	19, 22	Hoofdstuk4: Breuken	DT	45 min	ja	1
	19, 22	Hoofdstuk5: Verhoudingen	DT	45 min	ja	1
3.2 GEEN WIJZIGING	19, 22	Hoofdstuk6: Procenten	DT	45 min	ja	1
	19, 20, 21,	Hoofdstuk8: Informatieverwerking	DT	45 min	ja	1
3.3 GEEN WIJZIGING	19 22, 23	Hoofdstuk9: Rekenvoorschriften	DT	45 min	ja	1
		Eindexamen 2F	DT	60 min	ja	4
4.1 WIJZIGING	19, 20, 21 ,22, 23, 24, 25, 26, 27	Domein 1/2/3/4: Eindexamen 2F	DT	60 min	Ja	4
Berekening cijfer schoolexamen: gewogen gemiddelde van alle toetsen gedurende 2 jaar = cijfer SE vak						